

ЗНАЦИ НА АУТИЗАМ КАЈ ДЕЦАТА

Драстично е зголемен бројот на новодијагностицирани случаи на аутизам, но под оваа дијагноза многу често се провлекуваат и други невноразвојни растројства како што се: интелектуална попреченост; специфични растројства во учењето-дислексија, дисграфија, дискалкулија; диспраксија или пореметување на моторната координација; говорни нарушувања и психосоцијална депривација. Овие лица многу често имаат стереотипни движења, склоност кон изолација од околината и многу ограничен спектар на интерес за надворешниот свет. За тоа како да препознаете аутистичко дете одговор ни даде д-р Анета Демерџиева, педијатар во Клиничката болница „Ацибадем Систина“.

ШТО Е АУТИЗАМ?

Аутистичниот спектар е комплексно пореметување кое трае цел живот. Се нарекува развојно нарушување затоа што првите знаци и симптоми се јавуваат секогаш пред третата година од животот, во најинтензивниот развоен период и се манифестира со проблеми во вербалната и невербалната комуникација, социјалната интеракција со другите луѓе и репетитивно поведение поврзано со рутини и шеми во секојдневните активности. Аутистичниот спектар на пореметувања опфаќа нарушување во: социјална интеракција и

комуникација; интереси и активности на засегнатите индивидуи.

РАНИ ЗНАЦИ НА ПРЕПОЗНАВАЊЕ

Рани знаци кои треба да го натераат родителот да се посомнева и да побара лекарска помош се: на 6 месечна возраст доенчето не се смее; на 12 месечна возраст не гуга, не кажува слогови, не покажува со прст и не прави одредени гестикации; на 16 месеци се уште не кажува прости зборови; на 24 месеци не користи фрази од 2 збора, нема напредок и често дури има регресија во развојот - детето престанува да ги користи зборовите кои ги знаело и ги губи стекнатите социјални вештини. Многу алармантен знак е отсуство на контакт со очи. Како расте детето се повеќе се однесува како да не ги забележува луѓето кои го опкружуваат.

КОГА СЕ ПОСТАВУВА ДИЈАГНОЗА?

Вообичаено дијагнозата се поставува на возраст од 3 години иако експертите тврдат дека со внимателна опсервација суптилни знаци можат да се забележат веќе на возраст од 6 месеци. „Црвени знаменца“ кои сигнализираат потреба од педијатар се следните симптоми: детето не се реагира на сопственото име; вознемирено е но не знае да каже што сака; има задоцнет или отсутен развој на говорот; не одговара на задачите кои му ги поставува

родителот; на моменти се однесува како да е глуво; не покажува со прст кон предметите кои сака да ги добие; престанува да ги користи зборовите кои веќе ги употребувало; манифестира агресивно и автоагресивно поведение (многу изразени тантруми); има стереотипии; хиперактивно е, не соработува или се инаети; не знае како да игра со играчките; не одговара со насмевка кога ќе му се насмеете; избегнува контакт со очи; најчесто игра само и многу често е фиксирано за иста играчка или одреден предмет; живее во сопствен свет; врзано е за ритуали во секојдневниот живот и силно се вознемирува кога истите ќе се нарушат - ги реди играчките по точно утврден редослед, се облекува секогаш по некој сопствен ред, се движи по точно утврдена патека по домот.

ТРЕТМАН

Кога родителот ќе се посомнева, а педијатарот по сериозна клиничка обработка ќе ја потврди дијагнозата потребен е третман. Ран третман значително го подобрува исходот и го оспособува детето за посамостоен живот. Подоброто социјално комуницирање, значи и подобра комуникација и когниција а сето ова ја намалува анксиозноста и го редуцира репетитивното поведение.